

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

XX. De notoriis & canonica purgatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

da. Quoniam cum juramentum fecisti, monetam aut falsam aut legitimam esse credebas. Si falsam, (quod de regia serenitate non credimus) juramentum fuisset illicitum & nullatenus observandum, & pro eo tibi esset poenitentia injungenda, cum juramentum, ut esset iniquitatis vinculum, non fuerit institutum. Si vero ipsam legitimam esse credebas, juramentum licitum fuit, & usquequaque servandum. Et ut irreprehensibiliter observetur, consulimus & mandamus ut reprobata moneta quæ à legitimo pondere fuerat diminuta, alia sub nomine patris tui moneta cudatur, quam ad legitimum pondus reducas secundum eum statum quem tempore patris tui habuerit meliorem, ita quod & antiqua moneta, quæ ab illo statu falsata non fuerat, cum ea pariter expendatur. per quod dispendium vitari possit & juramentum servari.

TITULUS XX.

De eodem & notoriis & canonica purgatione.

Idem Neapolitano Archiepiscopo.

Lib. 1. epist.
45.

AD nostram noveris audientiam pervenisse quod dudum à te quasi per extorsionem tale fuit præstitum juramentum quod in omni causa deberes ordinem judicarium observare. Verum quoniam secundum traditiones canonicas manifesta accusatione non indigent nec in eis est ordo judicarius observandus qui debet in aliis observari, neque tu, quando sub præmissis tenore jurasti, habebas in mente ut propterea venires contra canonicas sanctiones, alioquin non juramentum sed perjurium potius extitisset, nec aliqua ratione servandum, nos juramentum tuum benignius volentes interpretari, ita quod consoner canonicis institutis, fraternitati tuæ auctoritate præsentium intimamus quod in manifestis & notoriis ratione juramenti præmissi non credimus te teneri servare subtilitatem ordinis judicarij, quam in his non servari per omnia ipsa quoque juris ratio postulat & requirit. Unde videbitur, nec immerito, subtiliter intuenti de ordine judiciorum procedere ut in præmissis non per omnia ordo judicarius observetur, quamquam & secundum approbatum intellectum scripturæ divinæ rectè possit intelligi quod jurasti tu in omnibus causis ordinem judi-

ciarium observares, in illis videlicet in quibus est ordo judicarius observandus. Sic ergo faciens & juramenti tenorem servabis, & instituta canonica non omittes.

Idem C. quondam Hildesemensi Episcopo.

Miramur non modicum & non sine ratione movemur quod contra nos ausus es ponere os in cælum, asserens quod contra te nec citatum nec convictum non fuerat sententia proferenda. Sed ecce in quo alterum judicas, te ipsum condemnas, cum tuum non fuerit de superiori temerè judicare, & in eo quod excusationem tuam immo potius accusationem nostram allegas, tertium membrum omiseris, cum in manifestis non sit ordo judicarius requirendus. Verum utrum excessus tuus fuerit manifestus, conscientia tuæ relinquimus discernendum, cum non potuerit esse occultum quod tam publicè factum fuit & per totam Teotoniam publicum. Tu etiam confessus videris de crimine, cum in litteris ad nos directis, quas adhuc apud nos in testimonium reservamus, Herbipolensem te præsumpseris Episcopum appellare.

Vide lib. 2.
epist. 104.

*IDEM ARCHIPRESBYTERO
sancti Andreae Pallianensis.*

QUAM sit grave crimen in Clericis gloriari cum malefecerint & in rebus pessimis exultare nullus sanæ mentis ignorat. Accepimus sanè, quod non sine dolore referimus, quod cum Ricus de Serrone R. filiam suam cuidam Iohanni nomine tradiderit in uxorem, Petrus Diaconus Ecclesiæ sancti Petri, filius sacerdotis, non erubuit publicè profiteri se prædictam feminam carnaliter cognovisse. Unde factum est quod prædictus vir ad propria eam remitteret cui fuerat matrimonialiter copulata. Quapropter per apostolica scripta mandamus quatenus si tibi constiterit de præmissis, omni contradictione & appellatione cessantibus præfatum ab officio & beneficio suspendere non postponas, compellens virum ut uxorem suam recipiat, eique sicut justum est officium exhibeat maritaliter.

Lib. 1. epist.
145.

Idem Exoniensi Episcopo.

TUA nos duxit fraternitas consulendos si de Clericis publicè concubinas habentibus, qui quando conveniuntur à te, se esse concubinarios diffitentur,

Lib. 2. epist.
265.

nec apparet contra eos legitimus accusator, credendum sit testimonio bonorum virorum inter quos vivere dinoscuntur. Nos igitur consultationi tuæ taliter respondemus, quòd si crimen eorum ita publicum est ut meritò debeat appellari notorium, in eo casu nec accusator nec testis est necessarius, cum hujusmodi crimen nulla possit tergiversatione celari. Si verò publicum est, non ex evidentia, sed ex fama, in eo casu ad condemnationem sola testimonia non sufficiunt, cum non sit testimonii sed testibus judicandum. Sed si de Clericis illis talis habeatur suspicio ut ex ea scandalum in populo generetur, licet contra ipsos non apparuerit accusator, tu tamen eis canonicam potes purgationem indicere; quam si præstare noluerint, vel defecerint in præstanda, eos canonica poteris animadversione punire.

*IDEM SENONENSI
Archiepiscopo.*

Lib. 2. epist. 63.

QUONIAM ex dictis testium multa erat præsumptio contra Decanum Nivernensem, utpote cum esset manifestè probatum eum familiaritatem hæreticorum non solum habuisse, sed etiam captasse scienter, cum publica etiam laboraret infamia, & tantum suscitatum esset scandalum contra ipsum quòd non posset canonica purgatione deleri, nec ipsum absolvere, nec purgationem quam obtulerat ab initio, & tunc etiam offerebat, recipere noluit, sed ipsum cum litteris tuis ad sedem duxisti apostolicam destinandum, intelligens quòd ex concessa nobis plenitudine potestatis citra pœnam canonicam dispensare possumus & ultra eam rigorem severitatis attingere. Ceterum ei postmodum in nostra præsentia constituto communem audientiam in consistorio nostro concessimus, ubi se multipliciter nisus est excusare, illud præsertim allegans, quòd cum non apparente accusatore legitimo purgationem offerret, testes contra eum non fuerunt aliquatenus admittendi. Nos igitur litterarum scientiam & honestatem morum in te pariter attendentes, licet ecclesiastica constitutio tales ab officio tantum usque ad purgationem canonicam doceat suspendendos, quòd tamen etiam eum à beneficio propter immanitatem criminis, ut credimus, suspendisti, nolimus improbare, nec illud etiam propter causam improbamus eandem, quòd licet nullus contra

Tom. I.

eum accusator legitimus compareret, ad detergendam tamen hujus pestiferæ mortis immo mortiferæ pestis radicem, ex officio tuo fama publica deferente voluisti plenius inquirere veritatem. Attendentes autem vulgatam infamiam, grave scandalum, & vehementem suspicionem ex testium dictis obortam, quia contra eundem Decanum facere videbantur, cum propter eorum quodlibet ei esset purgatio injungenda, & servantes & mollientes rigorem fratrum nostrorum Archiepiscoporum & Episcoporum apud sedem apostolicam existentium, purgationem quartadecimæ manus sui ordinis ei duximus injungendam. Ipsum igitur ad te cum litteris apostolicis remittentes, ut ibi purgaretur ubi noscitur infamatus, mandamus quatinus ascitis tecum Nivernensi & Parisiensi Episcopis, indictam ei à nobis purgationem accipias, ita tamen ut qui ad ejus purgationem accesserint comprobendam, sint fide catholici, vita probati, qui conversationem & vitam ipsius non tam moderno tempore noverint quam transacto. Purgatione verò recepta, beneficium ei restituere non postponas, ne cogatur victus in cleri opprobrium mendicare. In pœnam autem familiaritatis illius quam cum hæreticis scienter habuisse dinoscitur, eum ab officio volumus manere suspensum, donec scandalum sopiatur; ita tamen ut publicè familiaritatem hæreticorum abjuret. Præcipias insuper ipsi districtè ut in prædicta & aliis villis circumpositis profiteatur & prædicet fidem catholicam, ac confundat & detestetur hæreticam pravitatem, sic deinceps vitam suam bonis adornans operibus ut infamia convertatur in famam, & omne scandalum & suspicio de catholicorum mentibus evellatur. Quòd si forsan in purgatione defecerit, eum ecclesiasticæ distinctionis mucrone percillas, & ab officio beneficioque depositum ad agendam pœnitentiam in arcum monasterium retrudere non omittas.

Idem Bisuntio Archiepiscopo.

LICET in beato Petro Apostolorum

Lib. 1. ep. 276.

DDdd ij

nonnullæ sint culpæ in quibus est culpa relaxare vindictam. Sanè cum olim ex litteris G. Decani, C Cantoris sancti Stephani, Iohannis Salinensis, T. de Grahi, & plurium aliorum Canonicorum Ecclesiæ Bisuntinæ ad apostolicæ sedis audientiam pervenisset te varia crimina commisisse, ac ab eis fuisse per easdem litteras super perjurio & crimine simoniæ & incestu delatum, felicitis recordationis C. Papa prædecessor noster servata iudiciali gravitate tibi certum terminum assignavit quo, responsurus objectis, apostolico te conspectui præsentares. Cum autem tu juxta tenorem factæ tibi citationis ad sedem apostolicam accessisses, te & dilectis filiis Io. & C. Archidiaconis apud sedem apostolicam constitutis, expectavimus aliquandiu si qui forsitan contra te procederent, & quæ de te litteris intimaverant, proponerent in scribendo. Ceterum cum nec unus etiam appareret qui te impeteret de prædictis, ne aliquid de contingentibus omittere videremur, prædictis Archidiaconis vocatis ad præsentiam nostram, & in nostra & fratrum nostrorum præsentia constitutis, quæstivimus diligenter si quid super prædictis adversus te pro se vel aliis proponere vellent, & quod scripserant, legitimè demonstrare. Ipsi autem quod non proposito accusandi hoc scripserant responderunt, sed quia tu super quibusdam incorrigibilis videbaris, quædam de te sedi apostolicæ duxerant intimanda, sed nuntius qui pro litteris impetrandis accessit, mandati formam præsumpsit excedere. Nos igitur famæ tuæ consulere cupientes, dictis Canonicis contra te super prædictis silentium duximus imponendum, ne te de cero eis super ipsis accusare liceat vel infamare, illius sequentes exemplum qui cum muliere dixisset, *Nemo te condemnavit, mulier?* & illa, *Nemo, Domine, Nec ego,* inquit, *te condemnabo. Vade, jam amplius noli peccare.* Quia verò prædicti Canonici citra vinculum inscriptionis desistere voluerunt, eis de juris permissione id non duximus imputandum. Ne autem in absolutione tua nimis procedere videamur, quamvis potius in odore bonæ opinionis cœpiscoporum nostrorum quam eorum infamia delectemur, venerabili fratri nostro Cabilonensi Episcopo & dilecto filio Abbati de firmitate inquisitionem famæ tuæ duximus committendam.

TITULUS XXI.

De inquisitione culparum.

Idem Neapolitano Archiepiscopo & C. sancti Laurentij in Lucina Presbytero Cardinali apostolicæ sedis Legato.

Nihil est penè quod magis debeat formidare prælatus quam vitium negligentia: quia si juxta testimonium veritatis de omni verbo otioso in die iudicij rediturus est rationem, quanto magis de omni bono neglecto, cum eum etiam qui opus Dei fecerit negligenter scripturæ divinæ sententia maledicat. Heli namque summus sacerdos, licet in se ipso bonus existeret, quia tamen filiorum excessus efficaciter non corripuit, & in se pariter & in ipsis animadversionis divinæ vindictam excepit, dum filiis ejus in bello peremptis, ipse de sella corruens fractis cervicibus expiravit. Ad corrigendos igitur subditorum excessus tanto diligentius debet prælatus assurgere quanto damnabilius correctionem eorum negligeret; contra quos, ut de notoriis excessibus taceatur, etsi tribus monitis procedere possit, per accusationem videlicet, denuntiationem, & inquisitionem ipsorum, ut tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, sicut accusationem legitimam præcedere debet inscriptio, sic & denuntiationem caritativa correctio, & inquisitionem clamorosa debet insinuatio prævenire. *Descendam* (inquit Dominus) *& videbo utrum clamorem qui venit ad me, opere jam compleverint.* Tunc enim clamor pervenit ad prælatum, cum per publicam famam aut insinuationem frequentem subditorum sibi referuntur excessus, & tunc debet descendere & videre, id est, mittere & inquirere utrum clamorem veritas comitetur. Si autem juxta canonicas sanctiones, si quid de quocumque clerico ad aures prælati pervenerit quod eum justè possit offendere, non facile credere debet, nec ad vindictam eum res accendere debet incognita, sed coram Ecclesiæ suæ senioribus diligenter est veritas perscrutanda, ut si rei poposcerit qualitas, canonica distinctio culpam feriat delinquentis, non tanquam idem sit auctor, accusator, & iudex, sed quasi fama deferente vel denuntiante clamore officij sui debitum exequatur, eo semper adhibito moderamine,

Lib. 2. ep. 169.